

Για να γίνει ένα άλμα προς τα εμπρός, πρέπει να αντιμετωπιστούν παλιές και νέες προκλήσεις, τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για την Πολιτεία.

Η ετήσια έρευνα γνώμης των επιχειρήσεων «Ο Σφυγμός του Επιχειρείν», την οποία πραγματοποιεί ο ΣΕΒ σε συνεργασία με την MRB, δίνει φωνή στις επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως κλάδου ή μεγέθους, ώστε να εντοπίσουν τα κρίσιμα ζητήματα που αφορούν στην αναπτυξιακή τους προοπτική, στην καθημερινή τους λειτουργία, στο επιχειρηματικό περιβάλλον, αλλά και στις προκλήσεις της επόμενης ημέρας. Για τον ΣΕΒ, η συστηματική και άμεση επαφή με τις επιχειρήσεις αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση προτάσεων στήριξης των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων και μελλοντικών προκλήσεων. Η έρευνα **φέτος διευρύνεται με δύο νέες ενότητες**, όπου, κάθε φορά, θα αναλύεται σε βάθος ένα θέμα στρατηγικής σημασίας και θα καταγράφονται οι απόψεις των επιχειρήσεων για επικείμενες προκλήσεις, άμεσου ενδιαφέροντος.

Σε ένα κόσμο που συχνά χάνει την πυξίδα του, η Ελλάδα εμφανίζεται ως νησίδα σταθερότητας και προοπτικής, με την οικονομία σε τροχιά βελτίωσης. Οι επιχειρήσεις έχουν συγκρατημένη αισιοδοξία. Συνειδητοποιούν την ανάγκη αυτο-βελτίωσης και αναγνωρίζουν πως πρέπει να προσαρμοστούν ταχύτερα στις τεχνολογικές αλλαγές και στη βιώσιμη ανάπτυξη για να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητά τους. Είναι πιο σίγουρες για τις δυνατότητές τους και αντιλαμβάνονται πως πρέπει να βασιστούν στις δικές τους δυνάμεις, να επενδύσουν στον ανθρώπινο παράγοντα και να επιδείξουν προσαρμοστικότητα. Συναντούν όμως ένα κράτος που βελτιώνεται μεν, αλλά πρέπει να κινηθεί πιο αποτελεσματικά ειδικά στην πάταξη της γραφειοκρατίας.

Η φορολόγηση της εργασίας είναι σημαντικό εμπόδιο για τη βελτίωση των απολαβών που αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την προσέλκυση και διατήρηση του ανθρώπινου δυναμικού, αλλά και για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος. Η Τεχνητή Νοημοσύνη μετασχηματίζει την εργασία και την παραγωγή, αλλά ελάχιστες επιχειρήσεις επενδύουν ή σκοπεύουν άμεσα να επενδύσουν. Τα ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης θα παίξουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον, αλλά δεν είναι κατανοητά. Υπάρχει σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης μιας και το 1/3 των επιχειρήσεων δεν τους αποδίδει καμία βαρύτητα. Ωστόσο, οι επιχειρήσεις αντιλαμβάνονται ότι η εκπαίδευση και η επένδυση σε πρακτικές βιωσιμότητας ενισχύουν τη ανταγωνιστικότητά τους.

Οι μεσαίες επιχειρήσεις έχουν πλέον τις περισσότερες προκλήσεις ανάπτυξης μιας και είναι η κρίσιμη ραχοκοκαλιά της οικονομίας. Έχουν μεν θετικότερη εικόνα για την πορεία τους αλλά θεωρούν τις βελτιώσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον εξαιρετικά αναγκαίες όπως η λειτουργία της διοίκησης και των θεσμών καθώς και η αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών. Αν είμασταν Πορτογαλία (μια χώρα με μεγάλο αριθμό ΜμΕ) θα είχαμε 2.500 περισσότερες μεσαίες επιχειρήσεις με περισσότερες εξαγωγές και σταθερές δουλειές.

Η συνέχιση του παραγωγικού μετασχηματισμού με ένα άλμα προς τα εμπρός είναι γεμάτη προκλήσεις. Για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να βγουν μπροστά προϋποθέτει τόσο τη δική τους κινητοποίηση, όσο και σημαντική πρόοδο από τη μεριά της πολιτείας.

Οι απαραίτητες βελτιώσεις για να ένα άλμα προς τα εμπρός: Παρότι αναγνωρίζεται πρόοδος στο επιχειρηματικό περιβάλλον (π.χ. ψηφιοποίηση διεπαφών του κράτους με τις επιχειρήσεις, οι υπηρεσίες της ΔΥΓΠΑ, η λειτουργία της ΑΑΔΕ κ.ά.), είναι διάχυτη η ανάγκη για επιτάχυνση τομών, ολοκλήρωση μεταρρυθμίσεων στην πράξη και κατάργηση των πολλών στρεβλώσεων στη λειτουργία της οικονομίας. Η λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης χωρίς εμπόδια, η καταπολέμηση της διαφθοράς και η φορολογική ανταγωνιστικότητα είναι οι πλέον απαραίτητες βελτιώσεις για τη χώρα. Για τις επιχειρήσεις, οι πλέον αναγκαίες βελτιώσεις αφορούν στη μείωση του κόστους ενέργειας, στην προστασία από φυσικές καταστροφές, στο σταθερό φορολογικό πλαίσιο, στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης και στα επενδυτικά κίνητρα.

Σύνοψη Ευρημάτων

1. Η οικονομία και οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε τροχιά βελτίωσης όπως αντανάκλαται στην αντίληψή τους για την υφιστάμενη κατάστασή, όσο και στις προσδοκίες για το μέλλον.
37% κρίνει πως η οικονομική κατάσταση της επιχείρησής θα βελτιωθεί τον επόμενο χρόνο (έναντι 29% το 2022)
50% δηλώνει ότι θα αυξήσει τον τζίρο τον επόμενο χρόνο

Τομέας Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος και Ρυθμιστικών Πολιτικών

Διευθυντής: Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor: Αυγή Οικονομίδου
Associate Advisor: Σωτηρία Καλαντζή

Για πληροφορίες: eper@sev.org.gr

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

2. Οριμάζει η αντίληψη των επιχειρήσεων για να γίνουν πιο προδραστικές, και αναγνωρίζουν πως πρέπει να εξελιχθούν ακόμα πιο γρήγορα.

- 60% κρίνει πως πρέπει να δώσει βαρύτητα στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- 41% κρίνει πως πρέπει να δώσει βαρύτητα στην ψηφιοποίηση της επιχείρησης
- 36% κρίνει πως πρέπει να δώσει βαρύτητα στις νέες αγορές

3. Το επιχειρηματικό περιβάλλον βελτιώνεται αλλά για να κάνουμε το άλμα μπροστά, υπάρχουν ακόμα σημαντικές βελτιώσεις από την πλευρά της Πολιτείας.

Οι απαραίτητες βελτιώσεις για τη χώρα, συνολικά:

- 67% Διαφάνεια και αντιμετώπιση διαφθοράς
- 67% Φορολογική ανταγωνιστικότητα για τις επιχειρήσεις
- 54% Σύγχρονη λειτουργία Δημόσιας διοίκησης
- 52% Φορολογική ανταγωνιστικότητα για την εργασία
- 52% Λειτουργία θεσμών

Οι απαραίτητες βελτιώσεις για τις επιχειρήσεις, συνολικά:

- 64% Σταθερό και απλό φορολογικό πλαίσιο
- 55% Κόστος ενέργειας
- 44% Απονομή δικαιοσύνης
- 42% Πολυνομία
- 40% Χρηματοδοτικά εργαλεία & επενδυτικά κίνητρα

4. Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν ότι πρέπει να επενδύσουν στον ανθρώπινο παράγοντα. Προσπαθούν να βελτιώσουν το εργασιακό περιβάλλον και να προσελκύσουν το ταλέντο όχι μόνο με οικονομικές απολαβές, αλλά και με σειρά άλλων παροχών / δράσεων.

- 84% θεωρεί πως η φορολογία της εργασίας παραμένει εμπόδιο για τη βελτίωση των μισθών
- 67% αναγνωρίζει τη βελτίωση των αποδοχών ως προϋπόθεση βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος
- 61% αναγνωρίζει τη συνεχή ανάπτυξη και αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού ως προϋπόθεση βελτίωσης του εργασιακού περιβάλλοντος.

5. Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν πως η Τεχνητή Νοημοσύνη θα μετασχηματίσει την εργασία και την παραγωγή, αλλά ελάχιστες επενδύουν ή σκοπεύουν άμεσα να το κάνουν.

- 69% θεωρεί δεδομένη την εκτεταμένη καθημερινή εργασία με Τεχνητή Νοημοσύνη
- 12% επενδύει ήδη στην Τεχνητή Νοημοσύνη
- 20% σκοπεύει να επενδύσει στην Τεχνητή Νοημοσύνη στο άμεσο μέλλον

6. Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν ότι τα ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης θα παίξουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον αλλά είναι αρκετά σύνθετα. Δεν τα εντάσσουν στη στρατηγική τους και υπάρχει σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης.

- 52% δεν είναι ενημερωμένο για τη βιώσιμη ανάπτυξη
- >40% δηλώνει ότι δεν θα εντάξει στη στρατηγική, στο άμεσο μέλλον, βασικές δράσεις βιωσιμότητας
- 61% έχει ή σκοπεύει να εντάξει την κυκλική οικονομία στη στρατηγική του
- 75% κρίνει πως η Πολιτεία πρέπει να παρέμβει στο ζήτημα του κόστους ενέργειας

7. Τι χρειάζονται οι μεσαίες επιχειρήσεις:

- Φορολογική ανταγωνιστικότητα στην εργασία (65% έναντι 52% στο σύνολο)
- Σύγχρονη δημόσια διοίκηση με λιγότερη γραφειοκρατία (66% έναντι 54% στο σύνολο)
- Αντιμετώπιση αδήλωτης εργασίας (71% έναντι 50% στο σύνολο)
- Βελτίωση του πλαισίου μη μισθολογικών παροχών (68% έναντι 48% στο σύνολο)
- Μείωση του κόστους ενέργειας (88% έναντι 75% στο σύνολο)

Δείτε [εδώ](#) την παρουσίαση της έρευνας με περισσότερα στοιχεία.

1. Το επιχειρηματικό περιβάλλον

Η οικονομία και οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε τροχιά βελτίωσης όπως αντανακλάται στην αντίληψή τους για την υφιστάμενη κατάστασή τους, όσο και στις προσδοκίες τους για το μέλλον.

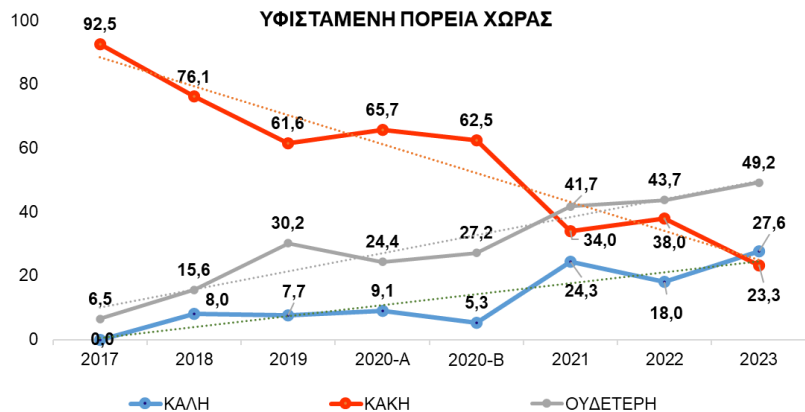
Για πρώτη φορά από το 2017, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την οικονομική κατάσταση της χώρας υπερβαίνουν τις αρνητικές (28% vs 23%, **Δ1**). Όσον αφορά στην αξιολόγηση της δικής τους οικονομικής πορείας, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων βρίσκονται στο υψηλότερό τους σημείο από το 2017 οπότε ξεκίνησε η έρευνα (53% θετικές εκτιμήσεις, **Δ2**) και συνεχίζουν με θετικό πρόσημο και για την επόμενη χρονιά (37% θα βελτιωθεί, **Δ2**). Πρόκειται για εκτιμήσεις που συνδέονται με τις προοπτικές αύξησης του κύκλου εργασιών, αλλά και με την ευόδωση ενεργειών όπως οι στρατηγικές συνεργασίες.

Δ1: Αξιολόγηση υφιστάμενης οικονομικής κατάστασης χώρας

Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απαντήσεις «Δεν Ξέρω / Δεν Απαντώ».

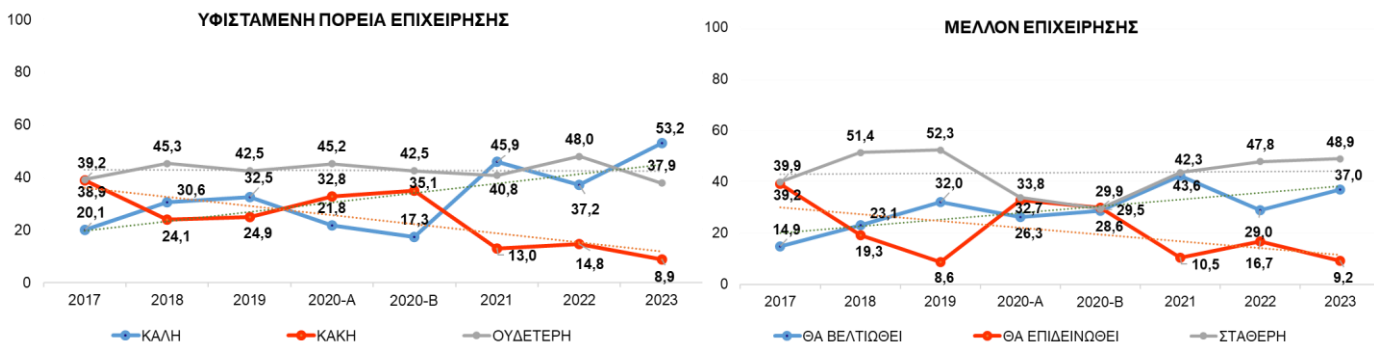
Η έρευνα 2020-A πραγματοποιήθηκε το διάστημα 14.09-16.10.2020 και η έρευνα 2020-B το διάστημα 23.11-03.12.2020, μετά την απόφαση επιβολής της δεύτερης καραντίνας λόγω της πανδημίας.

Δ2: Αξιολόγηση υφιστάμενης και μελλοντικής οικονομικής κατάστασης επιχείρησης

Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%). Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απαντήσεις «Δεν Ξέρω / Δεν Απαντώ».

Η έρευνα 2020-A πραγματοποιήθηκε το διάστημα 14.09-16.10.2020 και η έρευνα 2020-B το διάστημα 23.11-03.12.2020, μετά την απόφαση επιβολής της δεύτερης καραντίνας λόγω της πανδημίας.

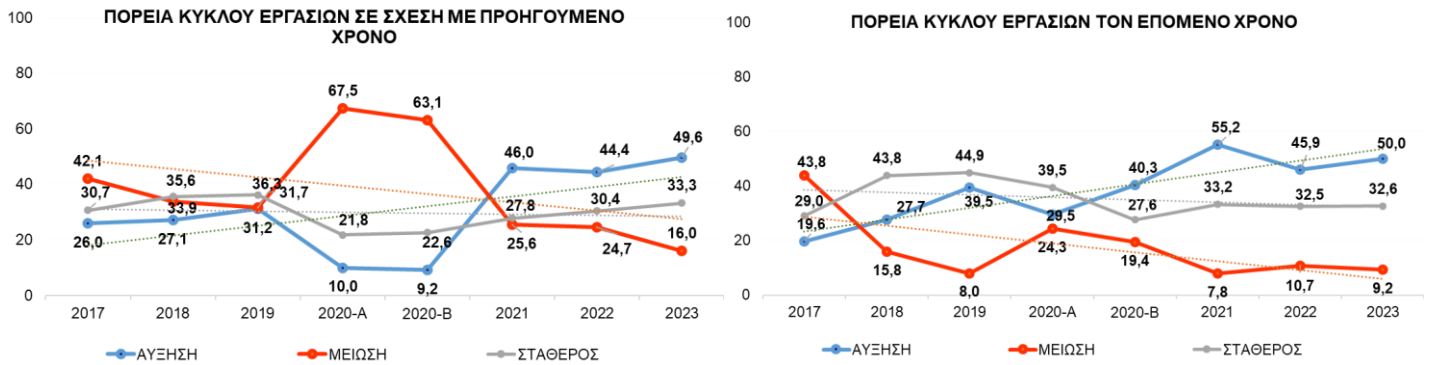
Μία στις δύο επιχειρήσεις αύξησε τον τζίρο της το 2023 (το υψηλότερο ποσοστό της περιόδου 2017-2023) και το ίδιο εκτιμάται και για το 2024 (**Δ3**). Ως κυριότεροι λόγοι αύξησης των πωλήσεων καταγράφονται αφενός η αύξηση ζήτησης για τον (εκάστοτε) κλάδο (52%) και η βελτίωση της πορείας της οικονομίας γενικώς (33%), και αφετέρου συγκεκριμένες ενέργειες που έκαναν οι ίδιες οι επιχειρήσεις, όπως η

απόκτηση νέων στρατηγικών συνεργασιών (33%) και η διεύρυνση χαρτοφυλακίου προϊόντων / υπηρεσιών (21%) (Δ4). Οι επενδύσεις σε R&D και εγκαταστάσεις καταλαμβάνουν μικρότερα ποσοστά (13% και 11% αντίστοιχα). Οι Μεσαίες επιχειρήσεις είναι οι πιο αισιόδοξες όλων των κατηγοριών τόσο για την πορεία της οικονομίας (46% είναι καλή) όσο και των επιχειρήσεων (54% θα βελτιωθεί).

Δ3: Εκτίμηση για πορεία Κύκλου Εργασιών επιχείρησης, σε σχέση με τον προηγούμενο και τον επόμενο χρόνο

Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%). Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απαντήσεις «Δεν Ξέρω / Δεν Απαντώ». Η έρευνα 2020-A πραγματοποιήθηκε το διάστημα 14.09-16.10.2020 και η έρευνα 2020-B το διάστημα 23.11-03.12.2020, μετά την απόφαση επιβολής της δεύτερης καραντίνας λόγω της πανδημίας.

Δ4: Λόγοι αύξησης του Κύκλου Εργασιών σε σχέση με τον επόμενο χρόνο

Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%). Δυνατότητα δύο απαντήσεων.

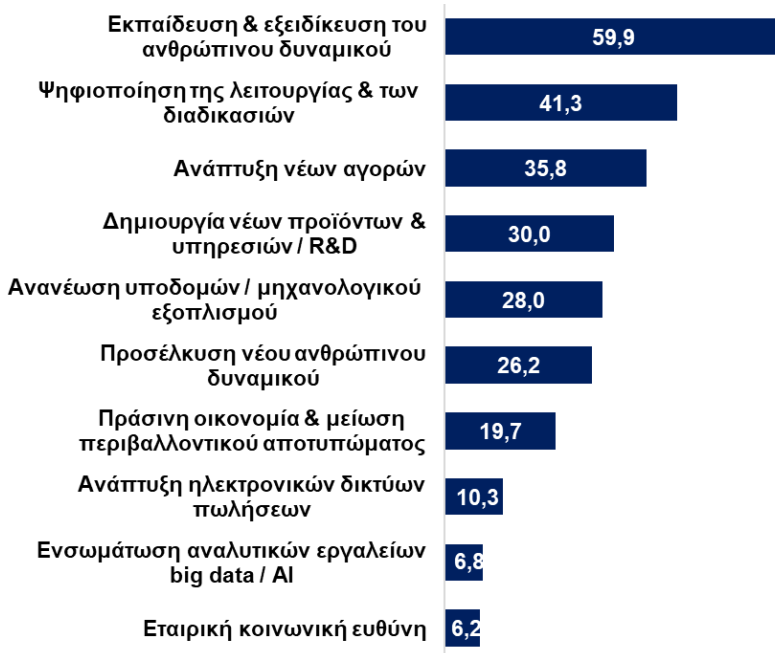
Ωριμάζει η αντίληψη των επιχειρήσεων για τις ευθύνες τους να γίνουν πιο προδραστικές, αναγνωρίζουν πως πρέπει να επιταχύνουν και να εξελιχθούν ακόμα πιο γρήγορα και αντιλαμβάνονται πως η ανταγωνιστικότητα συνδέεται και ενισχύεται από την επένδυση σε ανθρώπους, τεχνολογίες και εξωστρέφεια.

Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων συνδέεται και ενισχύεται από την επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό με κατάρτιση και εξειδίκευση (60%), με τον ψηφιακό μετασχηματισμό (41%) και με την ανάπτυξη νέων αγορών (36%) (**Δ5**). Η αναγνώριση της σημασίας της πράσινης μετάβασης και των εργαλείων ΤΝ βρίσκονται χαμηλά μέχρι στιγμής (20% και 7^η θέση, 7% και 9^η θέση, αντίστοιχα).

Δ5: Τομείς που θα πρέπει να δώσουν βαρύτητα οι επιχειρήσεις για να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους

Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%). Δυνατότητα τριών απαντήσεων.

Το επιχειρηματικό περιβάλλον έχει ανάγκη σημαντικών τομών και βελτιώσεων από την πλευρά της Πολιτείας.

Όσον αφορά στις **απαραίτητες βελτιώσεις για τη χώρα (Δ6)**, οι επιχειρήσεις ξεχωρίζουν τα ζητήματα της Διαφάνειας και της Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας για τις επιχειρήσεις (67%). Ακολουθούν η Σύγχρονη Λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης (54%), η Φορολογική Ανταγωνιστικότητα για την εργασία (52%) και η Λειτουργία Θεσμών (52%).

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Η Σύγχρονη λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης είναι το πρώτο ζητούμενο για τις Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις (66% και 57% vs 54% και 3η θέση στο σύνολο).
- Η βελτίωση στις Υποδομές είναι πιο σημαντική για τις Μεγάλες και Μεσαίες επιχειρήσεις (56% και 2η θέση για τις μεν και 60% και 4η θέση για τις δε, ενώ είναι εκτός top5 στο σύνολο).
- Η βελτίωση της Φορολογικής ανταγωνιστικότητας της εργασίας είναι πολύ σημαντική για τις Μεσαίες επιχειρήσεις (65% και 2η θέση vs 52% και 4η θέση στο σύνολο).

Δ6: Πεδία βελτίωσης για την ανάπτυξη της χώρας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της

Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Πολύ μεγάλη βελτίωση».

Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Μικρή βελτίωση και 5 = Πολύ μεγάλη βελτίωση.

Λόγω αλλαγής στη μεθοδολογία, δεν είναι δυνατή η σύγκριση των στοιχείων με τα προηγούμενα έτη.

Όσον αφορά στις απαραίτητες βελτιώσεις για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων (Δ7), ξεχωρίζουν το Σταθερό και απλό φορολογικό πλαίσιο (64%) και το Κόστος ενέργειας (55%). Ακολουθούν η Απονομή δικαιοσύνης (44%) και η Πολυνομία (42%).

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Το Σταθερό και απλό φορολογικό πλαίσιο προτάσσεται πρώτο από τις Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις (64% και 61% αντίστοιχα, vs 50% και 2η θέση στις Μεγάλες).
- Το Κόστος ενέργειας είναι στην 1η θέση για τις Μεγάλες επιχειρήσεις (59% vs 55% και 2η θέση στο σύνολο).
- Το Κόστος προσαρμογής στις πολιτικές για το κλίμα είναι πιο σημαντικό όσο μεγαλώνει το μέγεθος της επιχείρησης, αλλά παραμένει χαμηλά (26% και 11η θέση). Υψηλότερα το κατατάσσουν οι Μεγάλες (39% και 5η θέση).

Δ7: Πεδία βελτίωσης για την ανάπτυξη της επιχείρησης

Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Πολύ μεγάλη βελτίωση».

Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Μικρή βελτίωση και 5 = Πολύ μεγάλη βελτίωση.

Λόγω αλλαγής στη μεθοδολογία, δεν είναι δυνατή η σύγκριση των στοιχείων με τα προηγούμενα έτη.

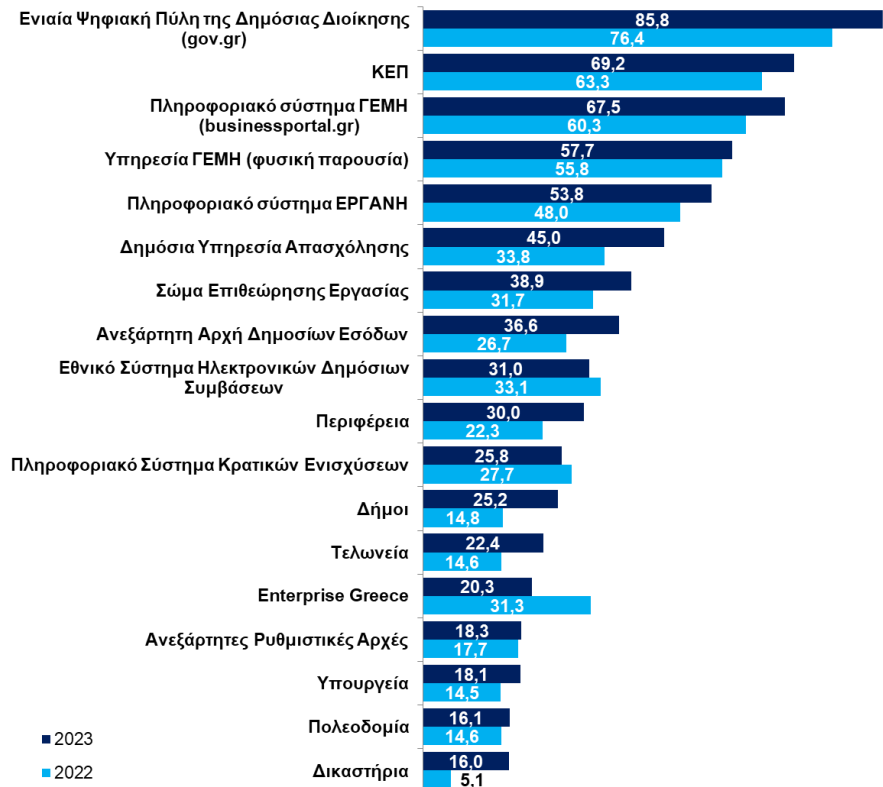

Ως προς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς προς τις επιχειρήσεις, στην πρώτη θέση κατατάσσεται το gov.gr (86%) και ακολουθούν τα ΚΕΠ με 69% και το Businessportal με 68% (Δ8). Η χαμηλότερη ικανοποίηση εντοπίζεται σε Δικαστήρια και Πολεοδομίες (16%), στα Υπουργεία και οι Ανεξάρτητες Αρχές (18%).

Δ8: Ποσοστό επιχειρήσεων που δηλώνουν ικανοποίηση από την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς / υπηρεσίες

Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Πολύ / Μάλλον ικανοποιημένος», μόνο όσων έχουν άποψη. Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Καθόλου Ικανοποιημένος και 5 = Πολύ Ικανοποιημένος.

2. Το Σύγχρονο εργασιακό περιβάλλον

Οι επιχειρήσεις βλέπουν αλλαγές και αναγνωρίζουν ότι για να προχωρήσουν μπροστά πρέπει να επενδύσουν στον ανθρώπινο παράγοντα και να αποκτήσουν προσαρμοστικότητα. Προσπαθούν να βελτιώσουν το εργασιακό περιβάλλον που προσφέρουν και να προσελκύσουν το ταλέντο όχι μόνο με οικονομικές απολαβές, αλλά και με σειρά άλλων παροχών / δράσεων.

Αναφορικά με τις αλλαγές που θα λάβουν χώρα στο εργασιακό περιβάλλον στο εγγύς μέλλον, οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν ότι θα πρέπει να επιδείξουν προσαρμοστικότητα σε κάποιες τεχνολογικές εξελίξεις και τάσεις (Δ9). Ειδικότερα, το 69% εκτιμά ότι η καθημερινή εργασία με εργαλεία ΤΝ θα είναι όλο και πιο εκτεταμένη, το 68% πιστεύει ότι το ανθρώπινο δυναμικό θα περιμένει το αντικείμενο εργασιών της επιχείρησης όπου απασχολείται να έχει όλο και περισσότερο θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και το περιβάλλον και το 62% ότι θα πρέπει να εξασφαλίζεται ένα πιο συμπεριληπτικό εργασιακό περιβάλλον. Αναφορικά με το μοντέλο εργασίας στο εγγύς μέλλον, το 38% των επιχειρήσεων θα αξιοποιήσει την υβριδική εργασία, διατηρώντας ως βάση κυρίως τη φυσική παρουσία (Δ10).

Δ9: Απόψεις για αλλαγές που πιθανά θα λάβουν χώρα στο εργασιακό περιβάλλον όπως αυτό αναμένεται να διαμορφωθεί στο εγγύς μέλλον
Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Σίγουρα / Μάλλον συμφωνώ».
Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Σίγουρα συμφωνώ και 5 = Σίγουρα διαφωνώ.

Η καθημερινή εργασία με ΤΝ θα είναι όλο και περισσότερο εκτεταμένη

69,0

Το ανθρώπινο δυναμικό θα περιμένει όλο και περισσότερο το αντικείμενο εργασιών της επιχείρησης στην οποία απασχολείται να έχει θετικό αντίκτυπο στην κοινωνία και το περιβάλλον

68,0

Οι επιχειρήσεις θα λαμβάνουν περισσότερα μέτρα για να εξασφαλίσουν έναν πιο συμπεριληπτικό χώρο εργασίας

61,8

Δ10: Μοντέλο εργασίας εταιρειών σήμερα και στο εγγύς μέλλον
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Μόνο φυσική παρουσία

61,4

52,9

Κυρίως με φυσική παρουσία & με επιλεγμένη τηλεργασία κατά περίπτωση

30,5

37,7

Κυρίως με τηλεργασία & με επιλεγμένη φυσική παρουσία

7,2

6,6

■ ΣΗΜΕΡΑ

■ Άλλο

■ ΣΤΟ ΕΓΓΥΣ ΜΕΛΛΟΝ

0,9

2,8

Οι επιχειρήσεις εκτιμούν ότι μπορούν να βελτιώσουν το εργασιακό περιβάλλον κυρίως μέσω αύξησης των οικονομικών απολαβών (67%), ευκαιριών συνεχούς ανάπτυξης και αναβάθμισης των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού (61%, παράμετρος που είχε αναδειχθεί ψηλά και στους τρόπους βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων) και στήριξης του προσωπικού σε κρίσιμες φάσεις της ζωής του (54%) (Δ11). Αναγνωρίζουν δηλαδή ότι η αύξηση μισθών είναι ο βασικός τρόπος για να προσελκύσουν το ταλέντο και κατ' επέκταση να γίνουν πιο ανταγωνιστικές και οι υπόλοιπες, σημαντικές, δράσεις έπονται.

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Η τηλεργασία διαφοροποιείται ανάλογα με το μέγεθος. Όσο μεγαλώνει η επιχείρηση, ενισχύεται η υβριδική εργασία (Μεσαίες επιχειρήσεις 52% και Μεγάλες 77%, vs 38% στο σύνολο).
- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις προτάσσουν την αναβάθμιση γνώσεων και δεξιοτήτων (74% vs 61% στο σύνολο).
- Για τις Μεσαίες επιχειρήσεις οι οικονομικές απολαβές αναδεικνύονται ως κομβικός τρόπος για να προσελκύσουν το προσωπικό που χρειάζονται για να εξελιχθούν, παρουσιάζοντας το υψηλότερο ποσοστό (76% vs 74% στις Μεγάλες και 67% στις Μικρές).
- Η στήριξη του προσωπικού σε κρίσιμες φάσεις της ζωής του είναι πιο σημαντική όσο πιο μικρό είναι το μέγεθος της επιχείρησης (40% στις Μεγάλες, 45% στις Μεσαίες και 54% στις Μικρές).
- Για τις Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις είναι πολύ πιο σημαντική η αξιοπιστία και το όραμα της Διοίκησης (51% και 50% vs 36% και 6η θέση στο σύνολο).

Δ11: Παράμετροι όπου πρέπει να δώσει έμφαση η επιχείρηση, με στόχο τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος στο εγγύς μέλλον
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Η φορολόγηση της εργασίας παραμένει το μεγαλύτερο εμπόδιο στη βελτίωση των απολαβών.

Προκειμένου να βελτιωθεί το εργασιακό περιβάλλον, οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, ζητούν από την Πολιτεία εμφατικά φορολογικά κίνητρα για τη βελτίωση των μισθών (84%) (Δ12).

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Η διευκόλυνση της φροντίδας βρεφών και παιδιών προτάσσεται κυρίως από τις Μικρές επιχειρήσεις (57% και 2^η θέση, όπως στο σύνολο). Οι Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις την κατατάσσουν στην 8η θέση με 36% και στην 6η θέση με 41%, αντίστοιχα.
- Οι Μεγάλες και Μεσαίες επιχειρήσεις προβάλλουν πολύ ψηλά: την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας (60% και 70% αντίστοιχα, vs 50% σύνολο) και τη βελτίωση των μη μισθολογικών παροχών (67% και 68% αντίστοιχα, vs 48% σύνολο).

Δ12: Πολιτικές που αφορούν το ανθρώπινο δυναμικό όπου πρέπει να επικεντρωθεί η Πολιτεία για να βελτιώσει το εργασιακό περιβάλλον
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν πως η τεχνητή νοημοσύνη θα μετασχηματίσει την εργασία και την παραγωγή, αλλά ελάχιστα επενδύουν ή σκοπεύουν άμεσα να το κάνουν.

Αν και αναγνωρίζεται ο σημαντικός (μετασχηματιστικός) ρόλος της ΤΝ στην εργασία¹, μόλις 12% των επιχειρήσεων την εφαρμόζει και άλλο 21% θα το κάνει στο άμεσο μέλλον (Δ13). Μεταξύ όσων έχουν υιοθετήσει ή σκοπεύουν να υιοθετήσουν ΤΝ, η πλειονότητα την αντιμετωπίζει με ενθουσιασμό (57%), αλλά αξιολογα ποσοστά παρουσιάζει, ανεξαρτήτως μεγέθους επιχείρησης, το μίγμα ενθουσιασμού και σκεπτικισμού (29%) (Δ13).

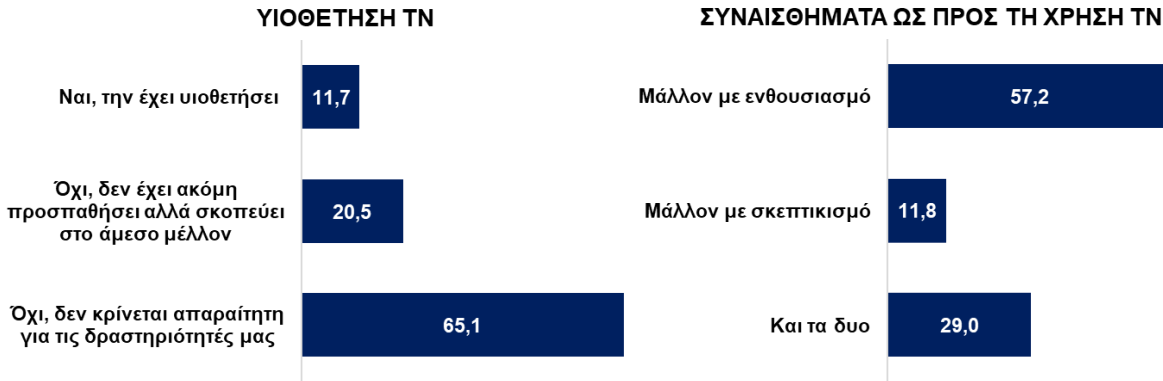
Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιτηρήσεων

- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις ξεχωρίζουν στη χρήση ΤΝ, καθώς το 28% εφαρμόζει έστω και μια απλή πρακτική (vs 12% στο σύνολο).
- Οι Μεσαίες και Μικρές επιχειρήσεις απέχουν από την κατανόηση του τρόπου που μπορεί η ΤΝ να τις βοηθήσει με το 57% και 66% αντίστοιχα να δηλώνει ότι δεν κρίνεται σκόπιμη για τις εργασίες τους.
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις παρουσιάζουν με διαφορά το υψηλότερο ποσοστό σκεπτικισμού στη χρήση ΤΝ (27% vs 12% στο σύνολο).

¹ Στις αλλαγές στις οποίες θα χρειαστεί να προσαρμοστούν οι επιχειρήσεις στο εγγύς μέλλον, κατατάσσεται στη δεύτερη θέση η όλο και περισσότερο εκτεταμένη καθημερινή εργασία με ΤΝ (με ποσοστό 69%).

Δ13: Πρόθεση χρήσης τεχνητής νοημοσύνης στην επιχείρηση και συναισθήματα ως προς τη χρήση
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%). Λαμβάνεται υπόψη η χρήση ακόμα και σε περίπτωση εφαρμογής απλών πρακτικών ΤΝ. Στο γράφημα δεξιά απαντούν μόνο όσοι έχουν υιοθετήσει ή σκοπεύουν να υιοθετήσουν ΤΝ.

Από τις επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει την ΤΝ ή σκοπεύουν να το κάνουν, το 80% πιστεύει ότι αυτά τα εργαλεία θα επιτρέψουν την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού σε πιο αναβαθμισμένες εργασίες ή την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών (Δ14). Το 78% δηλώνει ότι θα επενδύσει στην υιοθέτηση κουλτούρας χρήσης ΤΝ στο άμεσο μέλλον και το 75% ότι ενθαρρύνει τους υπαλλήλους να χρησιμοποιούν ΤΝ (πολύ θετικά στοιχεία καθώς όπως έχει προαναφερθεί η χρήση ΤΝ θα είναι όλο και πιο εκτεταμένη στην καθημερινή εργασία). Ωστόσο, σημαντικά μικρότερο ποσοστό, 61%, δηλώνει ότι θα επενδύσει πόρους για προγράμματα και εργαλεία ΤΝ. Τέλος, το 70% συμφωνεί ότι η ηθική διάσταση της ΤΝ πρέπει να καθορίζει τις επιχειρησιακές αποφάσεις.

Δ14: Απόψεις για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης από την επιχείρηση

Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Σίγουρα / Μάλλον συμφωνώ».
Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Σίγουρα συμφωνώ και 5 = Σίγουρα διαφωνώ

3. Δημιουργία ενός βιώσιμου μέλλοντος

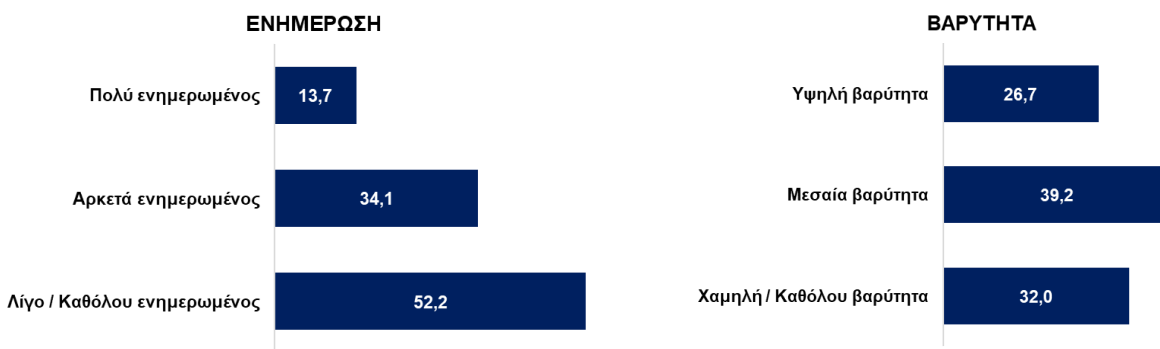
Οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν ότι τα ζητήματα βιώσιμης ανάπτυξης θα παίξουν σημαντικό ρόλο στο μέλλον και ότι είναι αρκετά σύνθετα. Δεν τα εντάσσουν στη στρατηγική τους, αλλά υπάρχει και σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης. Η βαρύτητα που αποδίδουν στην πράσινη οικονομία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το μέγεθός τους.

Για τα θέματα της βιώσιμης ανάπτυξης διαπιστώνεται σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης στην επιχειρηματική κοινότητα (Δ15). Πάνω από τις μισές επιχειρήσεις (52%) δηλώνουν μη επαρκώς ενημερωμένες και μία στις τρεις επιχειρήσεις (32%) δεν δίνει καμία βαρύτητα στα θέματα της βιώσιμης ανάπτυξης.

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Το έλλειμμα ενημέρωσης και αναγνώρισης της βαρύτητας των θεμάτων βιώσιμης ανάπτυξης διαμορφώνεται κυρίως από τις Μικρές επιχειρήσεις (53% και 33% αντίστοιχα).
- Οι Μεσαίες επιχειρήσεις παρουσιάζουν τα υψηλότερα ποσοστά τόσο σε ενημέρωση (87% vs 79% για τις Μεγάλες), όσο και σε βαρύτητα στις επιχειρηματικές αποφάσεις (93% vs 78% για τις Μεγάλες).

Δ15: Βαθμός ενημέρωσης για θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και βαρύτητα στις επιχειρηματικές αποφάσεις
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Πάνω από το 40% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν θα εντάξει στη στρατηγική του, στο άμεσο μέλλον, βασικές δράσεις ενίσχυσης της βιωσιμότητας (Δ16). Η επένδυση στην κυκλική οικονομία είναι η πρώτη δράση, με διαφορά από τις υπόλοιπες, που έχει ήδη ενταχθεί στη στρατηγική των επιχειρήσεων (39%) και οι δράσεις ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού είναι η πρώτη δράση που θα ενταχθεί στο άμεσο μέλλον (με 34%, επίσης με διαφορά από τις υπόλοιπες).

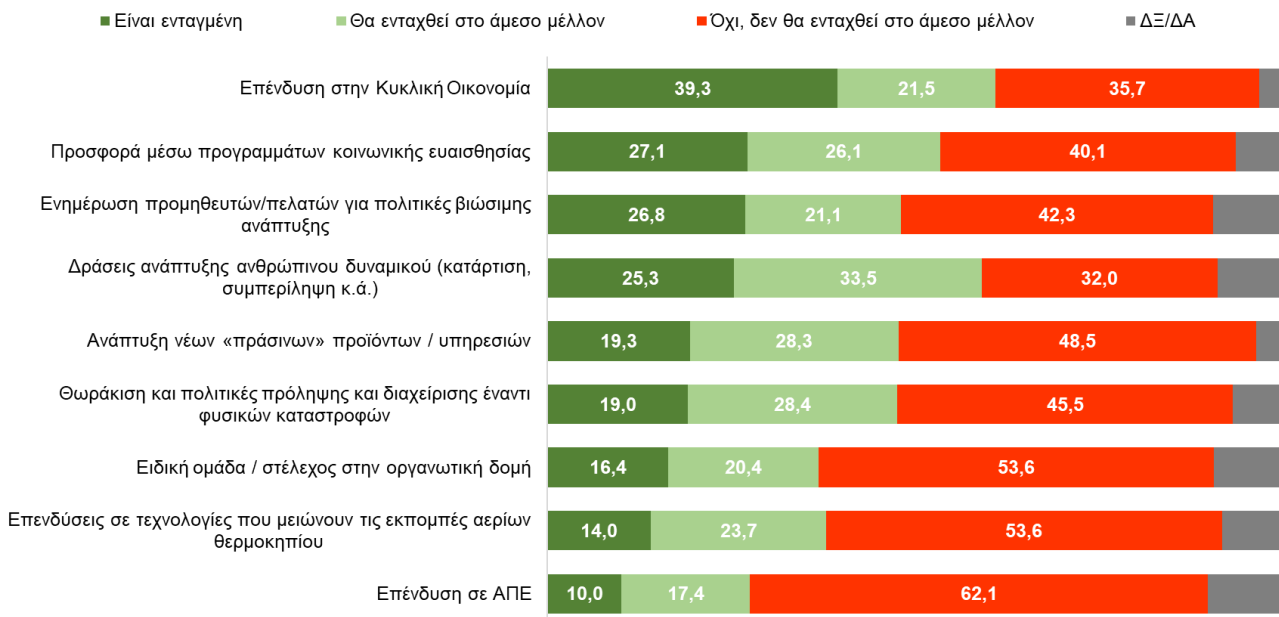
Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Οι Μεσαίες και οι Μεγάλες επιχειρήσεις δίνουν ήδη έμφαση στην ανάπτυξη νέων «πράσινων» προϊόντων και υπηρεσιών (50% και 52% αντίστοιχα, vs 19% στο σύνολο).
- Οι υπόλοιπες δράσεις βιωσιμότητας που αξιολογήθηκαν έχουν υιοθετηθεί μόνο από τις Μεγάλες επιχειρήσεις (όλες πάνω από 30%).

- Στις μελλοντικές δράσεις οι Μεσαίες επιχειρήσεις προτάσσουν τα προγράμματα κοινωνικής ευαισθησίας (42% vs 26% στο σύνολο).

Δ16: Δράσεις ενίσχυσης της βιωσιμότητας που είναι ενταγμένες (ή θα ενταχθούν στο άμεσο μέλλον) στη στρατηγική της επιχείρησης
Οι απαντήσεις είναι σε ποσοστά (%).

Το ζήτημα του κόστους ενέργειας αναδεικνύεται ως η μεγάλη πρόκληση της βιώσιμης ανάπτυξης και ζητείται παρέμβαση από πλευρά της Πολιτείας.

Αναφορικά με τις μεγαλύτερες προκλήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, ξεχωρίζουν η μείωση του κόστους ενέργειας (52%), η εύρεση κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού (47%) και η πρόληψη και αντιμετώπιση των φυσικών καταστροφών (37%) (Δ17). Οι επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως μεγέθους, **ζητούν από την Πολιτεία** κυρίως δράσεις για τη μείωση του κόστους ενέργειας (75%) και την προστασία των υποδομών από τις φυσικές καταστροφές (74%) (Δ18).

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Για τις Μεσαίες επιχειρήσεις η μείωση του κόστους ενέργειας και η εύρεση κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού είναι πολύ πιο σημαντικές προκλήσεις από ότι για το σύνολο (75% και 72% αντίστοιχα vs 52% και 47%).
- Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής προβληματίζουν, προς το παρόν, τις Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις (51% και 43% αντίστοιχα vs 32% στο σύνολο).
- Οι Μεγάλες αναδεικνύουν την πρόκληση του κόστους της πράσινης μετάβασης (46% vs 31% στο σύνολο).
- Οι Μικρές επιχειρήσεις ζητούν υιοθέτηση πολιτικών από την Πολιτεία για την ενίσχυση της διαφάνειας (67% και 3^η θέση, vs 6^η θέση για τις Μεσαίες και Μεγάλες).

Δ17: Μεγαλύτερες προκλήσεις ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη της επιχείρησης
Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Πολύ μεγάλη πρόκληση (κλίμακα 9&10)». Κλίμακα από 1 έως 10, όπου 1 = Μικρή πρόκληση και 10 = Πολύ μεγάλη πρόκληση

Δ18: Περιοχές πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη όπου πρέπει να επικεντρωθεί η Πολιτεία
Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Πολύ σημαντική (κλίμακα 9&10)». Κλίμακα από 1 έως 10, όπου 1 = Λίγο σημαντική και 5 = Πολύ σημαντική

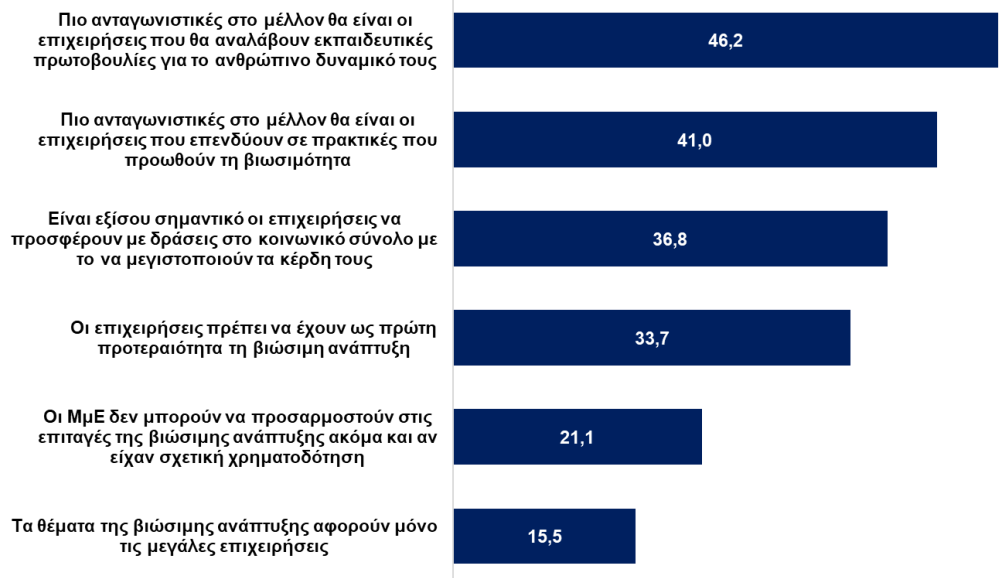
Αξιολογώντας ορισμένες **απόψεις αναφορικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη**, προκύπτουν ορισμένα ενδιαφέροντα ευρήματα, η κατανόηση των οποίων μπορεί να συμβάλλει στις ενέργειες που πρέπει να αναληφθούν ώστε να προχωρήσουν παραπέρα επιχειρήσεις και Πολιτεία (Δ19). Κυρίως αναδεικνύεται ότι η προσπάθεια ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των επιχειρήσεων πρέπει να είναι στοχευμένη (διαφορετικά κοινά, διαφορετικές ανάγκες) και ότι η χρηματοδότηση από μόνη της δεν επαρκεί. Ειδικότερα, το 46% πιστεύει ότι πιο ανταγωνιστικές στο μέλλον θα είναι οι επιχειρήσεις που θα αναλάβουν εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες για το ανθρώπινο δυναμικό τους (υπογραμμίζοντας για μία ακόμα φορά στην έρευνα τη σημασία επένδυσης στο ανθρώπινο κεφάλαιο). Ακόμα, το 37% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι συμφωνεί απόλυτα πως είναι εξίσου σημαντικό οι επιχειρήσεις να προσφέρουν με δράσεις στο κοινωνικό σύνολο με το να μεγιστοποιούν τα κέρδη τους. Μία στις τρεις επιχειρήσεις δηλώνει ότι η βιώσιμη ανάπτυξη πρέπει να είναι πρώτη προτεραιότητα. Τέλος, για την προσαρμογή των ΜμΕ στις επιταγές της βιώσιμης ανάπτυξης, το 21% δηλώνει αδυναμία προσαρμογής ακόμα και αν είχε σχετική χρηματοδότηση.

Αξιοσημείωτες διαφορές ανά μέγεθος επιχειρήσεων

- Οι Μεγάλες επιχειρήσεις παρουσιάζουν το υψηλότερο ποσοστό στην αναγνώριση της σύνδεσης ανταγωνιστικότητας και εκπαίδευσης προσωπικού (52% vs 46% στο σύνολο, 1^η θέση για όλες τις κατηγορίες μεγέθους).
- Για τις Μεσαίες επιχειρήσεις η εξίσωση προσφοράς με δράσεις στο κοινωνικό σύνολο και μεγιστοποίησης κερδών βρίσκεται πιο χαμηλά (23% vs 41% για τις Μεγάλες και 37% για τις Μικρές).
- Η προτεραιοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης βρίσκεται πιο ψηλά για τις Μεγάλες επιχειρήσεις (40% vs 34% για τις Μικρές και 23% για τις Μεσαίες).
- Η αδυναμία προσαρμογής στη βιώσιμη ανάπτυξη με δεδομένη τη χρηματοδότηση δεν γίνεται αντιληπτή από τις Μεσαίες και Μεγάλες επιχειρήσεις (15% και 7% αντίστοιχα, vs 21% για Μικρές).

Δ19: Απόψεις αναφορικά με τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη βιώσιμη επιχειρηματικότητα
Εμφάνιση ποσοστού (%) απάντησης «Σίγουρα / Μάλλον συμφωνώ».
Κλίμακα από 1 έως 5, όπου 1 = Σίγουρα συμφωνώ και 5 = Σίγουρα διαφωνώ

4. Μεσαίες επιχειρήσεις

Οι μεσαίες επιχειρήσεις είναι η κρίσιμη ραχοκοκαλιά της ανάπτυξης. Είναι όμως η κατηγορία που εμφανίζεται πλέον αντιμέτωπη με τις σημαντικότερες προκλήσεις. Έχουν μεν καλύτερη εικόνα για την πορεία της επιχείρησης, αλλά είναι περισσότερο εκτεθειμένες στη γραφειοκρατία και σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Χρειαζόμαστε διπλάσιες μεσαίες επιχειρήσεις, γιατί η μεγέθυνση εξυπηρετεί τόσο τις ίδιες, όσο και την ταχύτερη ανάπτυξη. Ενδεικτικά:

- ❑ Αν είμασταν Πορτογαλία θα είχαμε 2.500 περισσότερες μεσαίες επιχειρήσεις με περισσότερες εξαγωγές και σταθερές δουλειές.
- ❑ Βελτίωση της παραγωγικότητας στις ΜμΕ (50-60% κάτω από την ΕΕ).
- ❑ Δημιουργία ακόμα περισσότερων σταθερών θέσεων εργασίας (12% απασχόληση στις μεσαίες vs 15,5% στην ΕΕ).

Οι ακόλουθες βελτιώσεις στο επιχειρηματικό περιβάλλον είναι εξαιρετικά αναγκαίες

- ❑ Φορολογική ανταγωνιστικότητα στην εργασία (65% έναντι 52% στο σύνολο).
- ❑ Σύγχρονη δημόσια διοίκηση με λιγότερη γραφειοκρατία (66% έναντι 54% στο σύνολο).
- ❑ Αντιμετώπιση αδήλωτης εργασίας (71% έναντι 50% στο σύνολο).
- ❑ Βελτίωση του πλαισίου μη μισθολογικών παροχών (68% έναντι 48% στο σύνολο).
- ❑ Μείωση του κόστους ενέργειας (88% έναντι 75% στο σύνολο).

[Δείτε τα αποτελέσματα των προηγούμενων ετών εδώ.](#)

Οικονομικά Στοιχεία Μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€374 δισ.
66% συνόλου

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€58 δισ.
46% συνόλου

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€63 δισ.
40% συνόλου

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,2 δισ.
37% συνόλου

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
228.000
13% συνόλου

ΜΙΣΘΟΙ
€6,3 δισ.
25% συνόλου

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,6 δισ.
25% συνόλου

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,2 δισ.
46% συνόλου

Τα ποσοστά αναφέρονται στο σύνολο: α) 29,5 χιλ. οικονομικών καταστάσεων χρήσης 2020 (ενεργητικό, ίδια κεφάλαια, πωλήσεις και κέρδη), β) των μισθωτών του ιδιωτικού τομέα (εργαζόμενοι), γ) των τακτικών αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών των ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ (μισθοί και ασφαλιστικές εισφορές) και δ) των εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων (φόροι).

Πηγή: Εκτιμήσεις ΣΕΒ με βάση στοιχεία 2020 από ICAP, Υπουργείο Οικονομικών, ΕΦΚΑ, ΕΛΣΤΑΤ.

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

